
jonge ontdekkers

Bingo! Vind jij alle diersporen?

Heb je al eens een ree gezien? Of een wild konijn of haas? Dieren zijn vaak schuw en snel weg, zeker zoogdieren. Maar je kan ze wel op een andere manier spotten ... als je sporen zoekt!

Deze activiteit hoort tot de [Wonderlijke Wandeling. Het monster van Puyenbroeck.](#)

Verloop

Verwondering: verras jezelf met een ontdekking

Kijk eens goed rond op de grond. Welke sporen van dieren zie je allemaal?

- Wat zijn sporen? Het kunnen pootafdrukken zijn, maar wat kan nog een spoor zijn? Denk aan alles wat dieren achterlaten als ze passeerden.
- Van wie zijn de sporen denk je?
- Wat is er hier gebeurd? Waarom waren de dieren hier?
 - Was een dier aan het eten?
 - Was een dier gewoon op wandel, op weg naar een andere plek? Of zou hij hier wonen?
 - Moest het dier vluchten?
 - Werd er misschien gevochten?

-
- ...

De opdracht experimenteren maar

Zoek tijdens je wandeling in het bos naar sporen van dieren. Op de Wonderlijke wandeling in provinciaal domein Puyenbroeck kan je bijvoorbeeld de sporen hieronder tegenkomen. Vind je ze? Als je ze allemaal zou vinden mag je eens heel hard BINGO roepen!

Niet erg als je ze niet allemaal vindt. Je vindt vast nog veel andere sporen!

Vragen die je je daarbij kan stellen om het nog leuker te maken:

- Waarom denk je te weten van welk dier het spoor is?
- Waarom zijn sommige sporen niet duidelijk?
- Waarom vind je geen pootafdrukken op stenen?
- Wie is hier wie tegengekomen? Of waren ze hier niet op hetzelfde moment?

SPORENBINGO

Vogel

Hond

Konijn

Ree

Duif

Ree

Bosmuis

Paard

Konijn

De uitleg

Sporen

Dieren laten veel sporen achter zoals pootafdrukken, uitwerpselen, vraatsporen van te eten, aan bomen en aan takken, overblijfselen van nesten, braakballen en veren.

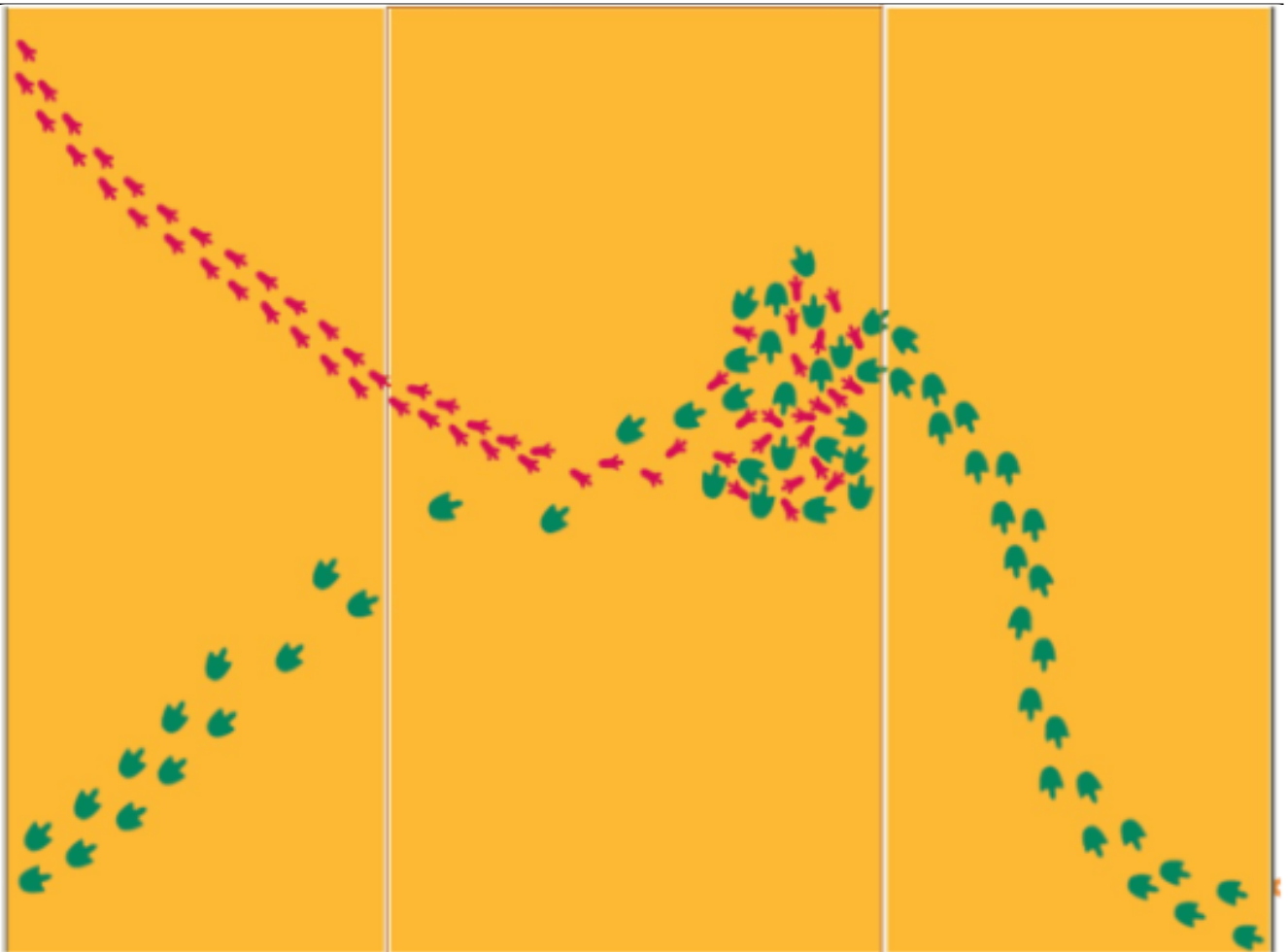
Met behulp van een zoekkaart of de app **Spoorzoeker** op je smartphone kan je ontdekken welke dieren de sporen hebben achtergelaten.

Pootafdrukken

Dit spoor kan je het makkelijkst zien in harde modder, akkergrond en in de sneeuw.

Waar kan je op letten?

- Welke vorm heeft de afdruk?
- Hoeveel tenen zie je? Bij zoogdiers zoals de mens zie je een zool en vijf tenen. Snellere teengangers zoals een vos of konijn laten sporen met vier tenen na. Bij onevenhoevigen zoals een paard zie je de afdruk van de derde teen, en bij evenhoevigen als een ree zie je de afdruk van de derde en vierde teen.
- Wat is de grootte van de afdruk?
- Bij meerdere van dezelfde afdrukken:
 - Welke afstand zit er tussen?
 - Hoe staan ze ten opzichte van elkaar?
- Zaten er hier dieren achter elkaar denk je? Let op! Soms denk je dat er een spannende achtervolging was, maar ben je wel zeker dat de dieren met verschillende pootafdrukken hier op hetzelfde moment passeerden? Als je planten samen ziet, dan horen ze samen want ze staan stil. Dieren niet, dus wat je van hen ziet kan een mysterieus verhaal zijn ... of gewoon toevallig twee sporen door elkaar van dieren die met een paar uur verschil hier passeerden. Kijk maar naar deze figuur:

Uitwerpselen

Uitwerpselen zeggen je, welja, wat het dier gegeten heeft dus. En ook dat kan je gebruiken om te weten welk dier passeerde.

Waar kan je op letten?

- Welke vorm hebben de uitwerpselen?
- Wat is de grootte van de uitwerpselen?
- Zijn de uitwerpselen nat of droog?
- Wat zit erin?
- Welke kleur hebben de uitwerpselen?
- Hoe zijn ze neergelegd?

Vraatsporen

Sporen van te eten noemen we vraatsporen. Deze vind je zowel in bomen als op de grond, afhankelijk van waar het dier eet natuurlijk.

Waar moet je op letten?

-
- Op welke hoogte zit de 'vraatschade'? Hoe hoger, hoe groter het dier.
 - Zijn er meer sporen te zien? Pootafdrukken, uitwerpselen, ...

Slaapplekken

Zoals wij moeten dieren ook slapen. Er zijn twee soorten slaapplekken:

- Een 'bed' is een plaats waar het gras mooi platgedrukt is.
- Een 'hol' is een slaapplek in de grond. Hier zullen dieren ook hun jongen groot te brengen.

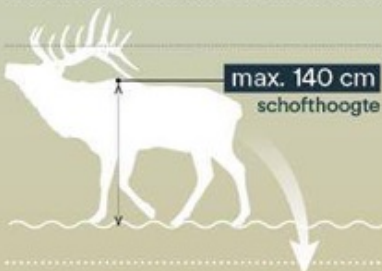

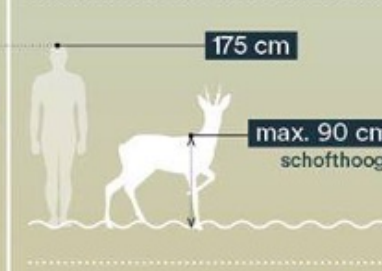

Aandachtspunten

Sommige sporen lijken goed op elkaar. Met deze tips zetten we je euh op het juiste spoor.

• Wat is het verschil tussen een hert en een ree?

Onder de hertensoorten heb je een edelhert, een damhert en een ree. In Puyenbroeck zie hoogstwaarschijnlijk een ree. Herten vind je in de Ardense bossen en in de Voerstreek.

		
<p>EDELHERT</p> <p>Bruine vacht met lichte buik, mannen hebben een groot gewei.</p>	<p>DAMHERT</p> <p>Roodbruine, zwart óf gevlekte vacht, mannen hebben een plaatvormig schoffelgewei.</p>	<p>REE</p> <p>Roodbruin tot grijze vacht met wit achterwerk, mannetje heeft een klein gewei.</p>
		
<p>De spiegel* is wit, met lange haren en overhangende staart. →</p> 	<p>De spiegel* is wit en zwart omrand, en zijn staart is opvallend lang. →</p> 	<p>De spiegel* is wit. Opvallend is dat ze geen staart hebben. →</p>

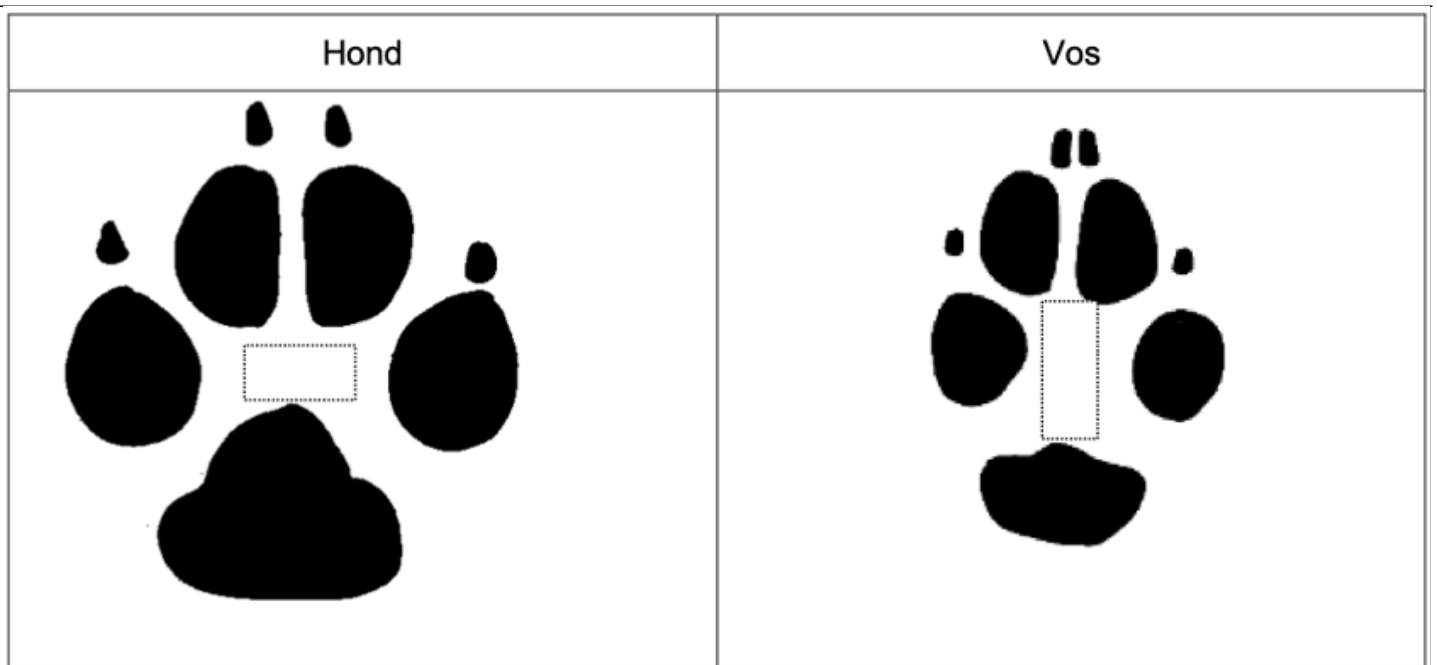
* De spiegel is de tekening op het achterwerk van een hert

Hieronder zie je een ree, damhart en edelhart met hun pootafdrukken. Het muntstuk toont je het verschil in grootte - het muntstuk is even groot als de kop van de sleutel.

- **Wat is het verschil tussen de pootafdrukken van een hond en vos?**

Het verschil is moeilijk te herkennen. Dit kan je helpen:

- **Hoe zie je het verschil tussen pootafdrukken van een konijn en een haas?**

Ook dat is heel moeilijk. Hieronder zie je een konijn, een haas en daarnaast hun pootafdrukken. Het enige verschil is de grootte: De breedte van een pootafdruk van een haas is 3.5 tot 6 cm. Bij een konijn is dat meestal 2.5 tot 3.5 cm. De lengte is bij beide 3 tot 4 cm.

Verdieping & verbreding

- Helemaal in de ban van diersporen? Met de [Veldgids Diersporen Europa](#) kan je uren speuren.
- Bij Natuurpunt kan je het [Pakket Wild van sporen](#) kopen. Als je een transparant op het spoor legt kan je nog beter zien of je juist bent.

• Soorten spoorafdrukken bij zoogdieren

Alle zoogdieren zijn eigenlijk zoolgangers. Dat wil zeggen dat de volledige voet de grond raakt. Doorheen de evolutie zijn er wel verschillende variaties ontstaan. Nu kunnen we op basis van de vorm zoogdieren indelen in 3 groepen.

Groep 1: Zoolgangers

Hierbij zie je de hele voetzool en vijf tenen in het spoor. Voorbeelden zijn de mens, dassen, egels,...

Das:

Egel:

Groep 2: Teengangers

Hierbij zie je de hele voetzool, maar 4 tenen in het spoor, omdat deze groep zich sneller voortbeweegt.

Voorbeelden zijn vos, haas, Kijk nog eens goed naar de foto's bij 'aandachtspunten'.

Groep 3: Teentopgangers

Deze groep noemen we ook wel de onevenhoevigen en de evenhoevigen.

Bij de onevenhoevigen zie je enkel de derde teen. Een voorbeeld hiervan zijn paard, ezel,

Paard:

Bij de evenhoevigen zie je de derde en vierde teen. Een voorbeeld hiervan zijn ree, koe, everzwijn, ...

Everzwijn:

Ree:

achtervoet

voorvoet

Bijhorende vragen:

- Waarom heeft het ene dier hoeven en een ander kussentjes?
- Waarom hebben dieren nagels?
- Wat kan je afleiden van voetafdrukken?
- ...

Benodigdheden

- Sporenbingo
- Balpen of potlood

Thema

[dieren](#)

Leeftijd

[5-7 jaar](#)

[8-10 jaar](#)

[10-12 jaar](#)

[12-14 jaar](#)

Bron

Auteurs

Amber de Cock en Lies Van Loocke

Bronnen

[2gm1f6a Stock Photos and Images. \(z.j.\). Alamy.](#)

[De afdruk van de hondenpoot op zand, close-up. \(z.j.\). Dreamstime.](#)

[Dierensporen. \(z.j.\). Adventure vally.](#)

[Haas versus konijn, wat zijn de verschillen? \(z.j.\). Dieren nieuws. Foto konijn - haas](#)

Hulshof, R. (z.j.). *Zoekkaart om dieren aan hun sporen te herkennen*. Veldwerk Nederland.

[Natuurpunt Educatie. \(z.j.\). Cursus diersporen. Natuurpunt.](#)

[Robberderob. \(2015, 17 april\). Uitwerpselen ree. Flickr.](#)

[Speuren naar diersporen tijdens je wandeling: tips. \(z.j.\). Wandelen.nl.](#)

[Sporen & tracking. \(z.j.\). Bushcraft Experience.](#)

[Tresinie, H. \(z.j.\). verschillen tussen haas en konijn. 't-Over-Leven.](#)

[Vakgroep vakdidactiek biologie. \(2022-2023\). Modules Onderzoeksvaardigheden \(STEM-doelen\) ontwikkelen. Canvas.](#)

[Vershil tussen een hert en een ree. \(z.j.\). DierenLot. Foto hert - ree](#)

[Verspreidingsatlas \[website\]. \(z.j.\).](#)

[Wat is het verschil tussen een haas en een konijn? \(z.j.\). De natuur van hier.](#)

[Westra, S. \(2018, februari 20\). Wilde hoefdieren: herkenning van sporen. Zoogdier vereniging.](#)

Jonge Ontdekkers

In samenwerking met Arteveldehogeschool

Alle rechten voorbehouden volgens CC BY-NC 4.0

Je bent vrij om dit werk te delen met naamsvermelding Jonge Ontdekkers, en om dit werk te remixen, aan te passen en er verder op te werken voor niet-commerciële doeleinden.